

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра політології та публічного управління

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

ЕТИКА

Підготовки бакалаврів галузі знань
10 Природничі науки,
спеціальності 102 Хімія,
освітньо-професійної програми Хімія

Силабус навчальної дисципліни «Етика» підготовки бакалавра галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 102 Хімія, освітньо-професійної програми Хімія, форма навчання денна за навчальним планом, затвердженим 2020 року

Розробник: Борейко Ю. Г., професор кафедри політології та публічного управління, доктор філософських наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри політології та публічного управління

протокол № 1 від 08 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри

д.іст.н., доцент

(О. Б. Ярош)

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	10 Природничі науки 102 Хімія Хімія Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 60/2		Рік навчання 1
		Семестр 2
ІНДЗ: немає		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 16 год. Лабораторні ____ год.
		Індивідуальні ____ год.
		Самостійна робота 22 год.
		Консультації 4 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

ПІБ: Борейко Юрій Григорович
 Науковий ступінь: доктор філософських наук
 Вчене звання: доцент
 Посада: професор кафедри політології та публічного управління
 Тел.: 0990771753
 Email: yboreiko71@gmail.com,
 Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. **Анотація курсу.** Вивчення дисципліни «Етика» здійснюється протягом одного семестру. Навчальна дисципліна є вибірковою і розрахована для студентів денної форми навчання. У процесі вивчення дисципліни з'ясовуються особливості етики як науки про загальні закони становлення та історичного розвитку моралі. Засвоєння навчального матеріалу передбачає дотримання принципів об'єктивності, толерантності, світоглядного плюралізму.

2. **Пререквізити** (попередні курси, на яких базується вивчення дисципліни): “Творчий феномен Лесі Українки”, “Україна в європейському історичному та культурному контекстах”.

3. **Мета і завдання навчальної дисципліни.** Метою вивчення дисципліни є вивчення теоретико-методологічних і практичних питань етики, специфіки професійної діяльності педагога-хіміка, аналіз шляхів морального вдосконалення і розвитку особистості. Завдання навчальної дисципліни полягають у засвоєнні основних категорій етики, формуванні уявлень про сутність та історичні види моралі, залученні до проблематики морального вибору, ознайомленні студентів з моральними проблемами, що виникають у педагогічній діяльності.

4. **Результати навчання** (компетентності)

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних загальних (ЗК) і фахових (ФК) компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 11. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність розпізнавати і аналізувати проблеми, застосовувати обґрунтовані методи вирішення проблем, приймати обґрунтовані рішення в області хімії.

ФК 11. Здатність формулювати етичні та соціальні проблеми, які стоять перед хімією, та здатність застосовувати етичні стандарти досліджень і професійної діяльності в галузі хімії (наукова доброчесність).

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна “Етика”:

ПРН13. Аналізувати та оцінювати дані, синтезувати нові ідеї, що стосуються хімії та її прикладних застосувань.

ПРН 17. Працювати самостійно або в групі, отримати результат у межах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та наукову доброчесність.

ПРН 19. Використовувати свої знання, розуміння, компетенції та базові інженерно-технологічні навички на практиці для вирішення задач та проблем відомої природи.

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форми контролю, бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	(Сем.)	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	
Змістовий модуль 1. Етика як філософська наука						
Тема 1. Предмет і завдання етики	5	2		1	2	
Тема 2. Історія зарубіжних етичних вчень	7	2	2		3	ДС, 5
Тема 3. Українська етична думка і своєрідність її шкіл	8	2	2	1	3	ДС, 5
Тема 4. Основні етичні категорії	6	2	2		2	ДС, 5
Разом за змістовим модулем 1	26	8	6	2	10	
Змістовий модуль 2. Специфіка моральної діяльності						
Тема 5. Походження і сутність моралі, її соціальні функції	6	2	2		2	ДС, 5
Тема 6. Моральний вибір і ціннісні орієнтації особистості	8	2	2	1	3	ДС, 5
Тема 7. Моральна культура спілкування	6	2	2		2	ДС, 5
Тема 8. Професійна етика	7	2	2	1	2	ДС, 5
Тема 9. Моральні перспективи людства	7	2	2		3	ДС, 5
Разом за змістовим модулем 2	34	10	10	2	12	

Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота						МКР 30 30
Всього годин, балів	60	18	16	4	22	100

5. Теми семінарських занять

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 2. Історія зарубіжних етичних вчень	2
2.	Українська етична думка і своєрідність її шкіл	2
3.	Основні етичні категорії	2
4.	Походження і сутність моралі, її соціальні функції	2
5.	Моральний вибір і ціннісні орієнтації особистості	2
6.	Моральна культура спілкування	2
7.	Професійна етика	2
8.	Моральні перспективи людства	
Разом		16

7. Самостійна робота

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет і завдання етики	2
2.	Тема 2. Історія зарубіжних етичних вчень	3
3.	Тема 3. Українська етична думка та своєрідність її шкіл	3
4.	Тема 4. Основні етичні категорії	2
5.	Тема 5. Походження і сутність моралі, її соціальні функції	2
6.	Тема 6. Моральний вибір і ціннісні орієнтації особистості	3

7.	Тема 7. Моральна культура спілкування	2
8.	Тема 8. Професійна етика	2
9.	Тема 9. Моральні перспективи людства	3
Разом		22

IV. Політика оцінювання

Оцінювання студентів здійснюється на семінарських заняттях (сума поточних балів – 40). Модульні контрольні роботи – по 30 балів. Студент може перескладати теми і модульну контрольну роботу в разі відсутності на заняттях з поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Залік проводиться шляхом визначення підсумкової оцінки за 100-бальною шкалою (сума балів за поточне оцінювання і модульні контрольні роботи). У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали шляхом здачі однієї з тем або перездачі якоїсь теми, написати модульну контрольну роботу.

Питання для підготовки до заліку:

1. Актуальні проблеми етики.
2. Співвідношення понять «етика», «мораль», «моральність».
3. Етика як філософська наука.
4. Взаємозв'язки етики з іншими науками.
5. Напрямки етичних досліджень: метаетика, нормативна етика, прикладна етика.
6. Метаетика як напрямок етичних досліджень.
7. Основні етапи розвитку етичної думки.
8. Етика Давньої Індії.
9. Етичні ідеї Давнього Китаю.
10. Етика Античності.
11. Етичні ідеї софістів.
12. Етика Сократа.
13. Етика Платона.
14. Етика Аристотеля.
15. Етика Середньовіччя.
16. Етика Відродження.
17. Етика Нового часу.
18. Етика І.Канта.
19. Етика Г.В.Ф. Гегеля.
20. Етика Ф.В.Ніцше.
21. Етика ХХ сторіччя.
22. Основні етапи розвитку української етичної думки.
23. Етичні погляди мислителів Київської Русі.
24. Особливості козацької моралі.
25. Етичні погляди вчених Києво-Могилянської академії.
26. Етичні ідеї у працях Г.Сковороди.
27. Українська етична думка ХІХ-ХХ століття.
28. Етичні ідеї В.Вернадського.
29. Ідея «кордоцентризму» в українській етичній думці.

30. Ідея «конкордизму» В.Винниченко.
31. Основні концепції походження моралі.
32. Натуралістичні концепції походження моралі.
33. Соціальні концепції походження моралі.
34. Золоте правило моральності.
35. Мораль як система регуляції поведінки людини.
36. Мораль та інші форми регуляції поведінки.
37. Проблема моральної свободи людини.
38. Проблема морального вибору.
39. Моральна відповідальність людини.
40. Етичні цінності.
41. Моральна оцінка вчинку.
42. Основні етичні категорії.
43. Проблема добра за Аристотелем.
44. Поняття морального добра.
45. Концепції походження зла.
46. Взаємозв'язок добра та зла.
47. Обов'язок як етична категорія.
48. Совість як категорія етики.
49. Етична категорія справедливості.
50. Щастя як категорія етики.
51. Етика спілкування.
52. Толерантність як необхідна умова спілкування.
53. Повага як моральна основа спілкування.
54. Специфіка феномену товаришування.
55. Моральні аспекти дружби за Аристотелем.
56. Етичні проблеми феномену любові за Е.Фроммом.
57. Вчення Аристотеля про чесноти.
58. Феномен прощення у роботах Т.Гув'є.
59. Етичні ідеї Володимира Мономаха.
60. Особливості розуміння щастя у філософії Г.Сковороди.
61. Етичні ідеї у праці С.Кримського «З усіх прав людини найважливішим є право бути ІНШИМ».
62. Проблема національного у роботі М.П.Драгоманова «Чудацькі думки про українську національну справу»
63. Проблема неправди у філософії І.Канта.
64. Проблема сенсу життя у роботах С.Франка.
65. Особливості етики «благоговіння перед життям» А.Швейцера.
66. Справедливість як соціальна норма та особиста чеснота у роботах О.Хьюффе.
67. Професійна етика. Етичний кодекс педагога.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	

1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного)
--------	--------------	---

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Аболіна Т. Г. Етика: Навч. Посібник. Київ, 1992. 328 с.
2. Бралатан В. П. Професійна етика: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 251 с.
3. Валюк О. Я. Наукові концепції моралі й моральності. Зб. наук. праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України Проблеми сучасної психології. 2010. Вип. 7. С. 75–86.
4. Гусейнов А. А. Дубко Е. Л. Этика: Учебник. Москва Гардарики, 2006. 496 с.
5. Лозовий В. О. Етика: Навчальний. Посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 224с.
6. Демків Т. В. Моральні пріоритети людського буття. Наукові записки КУТЕП. Серія «Філософські науки». 2011. Вип. 9. С. 297–306
7. Ломачинська І. М. Професійна етика: Навч. посіб. для дистанц. навчання. [За наук. ред. В. І. Ярошовця]; Відкритий міжнар. Ун-т розвитку людини «Україна». Київ, 2005. 226 с.
8. Малахов В. А. Етика. Курс лекцій. Навч. посібник. 4-те вид. Київ: Либідь, 2002. 384 с.
9. Мовчан В. С. Етика. Навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 483 с.
10. Момот М. О. Концепції справедливості в античній філософії права та їх сучасна інтепретація. Адвокат. 2009. № 3 (102). С. 34–38.
11. Савельєв В. П. Етика. Навчальний посібник. 2-ге вид., випр. і доповн. 2010. 256 с.
12. Тофтул М. Г. Етика: Навчальний посібник. 2-ге видання, виправлене, доповнене Київ: Видавничий центр «Академія», 2011. 440с.
13. Басова Н.В. Педагогическая этика. Педагогическая и практическая психология. Ростов-на-Дону, 1999. с.312-340.
14. Бондаренко Ю. Я. У истоков современной морали. (Очерки этико-философских воззрений Эпиктета, Марка Аврелия и Конфуция). Москва, 1991.
15. Бугай Н. Український етикет. У 2-х частинах. Київ, 2001.
16. Глозман Ж.М. Общение и здоровье личности. Москва, 2002.
17. Горський В.С. Історія української філософії: Навч.посібник. 4-е доп. видання. Київ, 2001.
18. Гудінг Д, Леннокс Ч. Світогляд: Для чого ми живемо і яке наше місце у світі. Т. 1. Київ, 2003.
19. Драган Л. Професійна етика та культура педагогічних стосунків у сучасній школі. Директор школи. 2001. № 20.
20. Етика. Книга для вчителя: Навч.-метод. посіб. Київ, 2008. 303 с.
21. Етика: Навч.посібн. За ред. проф. В. О. Лозового. Київ, 2005.
22. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія. Підручник. Київ, 1999.
23. Іванов В. Г. История этики Древнего мира. Санкт-Петербург, 1998.
24. Кримський С. Б. Заклики духовності ХХІ століття. Київ, 2003.
25. Кримський С. Б. Запити філософських смислів. Київ, 2003.
26. Лахно А. І., Варенко В.М. Християнська етика (в поняттях і категоріях). Навч. посібн. Київ, 2002.
27. Лихолат С. М. Етика бізнесу: Навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 367 с.
28. Некрасов А. И. Этика: Учебное пособие. Харьков, 2003.

29. Основы этических знаний. Под ред. М. Н. Росенко. 2-е изд., испр и доп. Санкт-Петербург, 2002.
30. Пенькова О. Проблема іміджу: соціокультурний і психолого-педагогічний аспекти. Рідна школа. 2002. № 6.
31. Саух П. Ю. XX століття: підсумки. Рівне, 2001.
32. Скрипник А.П. Моральное зло в истории и культуре. Москва, 1992.
33. Тофтул М. Г. Етика: навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 416 с.
34. Этика: Учебн.пособие. Под ред. Т. В. Мишаткиной, Я. С. Яскевич. 2-е изд. Минск, 2002.
35. Янушкявичус Р., Янушкявичене О. Основы нравственности: Учебн.пособие для школьн. и студ. 4-е изд. Москва, 2002.